

administrativní zátěže a k odstranění daňových problémů u realizovaných fúzí.

Monografie komplexně přispívá do diskuse o parciálních problémech v oblasti účetního, daňového a právního řešení procesu fúzí a ke snadnějšímu pochopení problematiky spojování podniků se zaměřením na spojování na českém území.

V. Kajurová

* Jaroslav Sedláček, Eva Hýblová, Alois Konečný, Zuzana Křížová, Petr Valouch: *Proces fúzí obchodních společností v právních, účetních a daňových souvislostech*. Masarykova univerzita, Brno 2013, 185 s.

Martin Adam: Presentation Sentences*

V roce 2005 připojil prof. Aleš Svoboda, žák světově proslulého brněnského anglisty prof. Jana Firbase, do jednoho ze svých bohužel posledních příspěvků o teorii *aktuálního členění věty* (anglicky *functional sentence perspective /FSP/*, odtud též *funkční větné perspektivy*) následující výrok: „Out of the factors of functional sentence perspective, the dynamism of semantics is probably the least researched area.“ Od toho roku neuplynulo ani jedno desetiletí, když se v knihovnických systémech objevuje monografie *Presentation Sentences*, která citovaný výrok do určité míry oslabuje. Jejím autorem je brněnský badatel Martin Adam, t.č. též vyučující na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity, a jejím základem je jeho habilitační práce z roku 2012 s názvem *Presentation Sentences and English Presentation Verbs at the Syntactic-Semantic Interface*. Ústředním tématem této nové publikace je právě dynamická sémantika v rovině funkční větné perspektivy resp. jedna z je-

jích částí – výpovědi fungující na tzv. prezentační škále. Jelikož se jedná o poměrně specifickou oblast v přístupech k aktuálnímu (informačnímu) členění věty, je zde zapotřebí čtenářům uvést alespoň krátký příklad.

Dynamická sémantika ve firbasovském přístupu k FSP, který Adamova monografie reprezentuje, pohlíží na sloveso jako na přechodovou (tranzitivní) komunikativní jednotku, která za určitých kontextových podmínek perspektivuje výpověď buď směrem k podmětu, nebo směrem opačným, tedy k doplnění slovesa, pokud je takové doplnění přítomno, jinak se jádrem výpovědi stává sloveso samotné. Z pohledu aktuálního členění je přítom důležité tzv. interpretativní členění, v němž aktuální povrchový slovosled – vedle firbasovské sémantiky, kontextu a v mluveném projevu prozodie – představuje pouze jeden z faktorů, které se na vyjadřování aktuálního členění podílejí. Proto při kontextově nezapojeném podmětu bude jádrem výpovědi *President Kennedy has been assassinated* právě podmět *President Kennedy*, při kontextově zapojeném podmětu bude jádrem tohoto sdělení naopak přísudek, tedy že na něj byl spáchán atentát. První kontextová situace řadí dynamicko-sémantickou roli slovesa do již výše zmíněné škály prezentační, v druhém případě do tzv. škály přísouzení vlastnosti. A právě výpovědi se slovesem v roli prezentační jsou předmětem práce Martina Adama.

Mezi hlavní otázky jeho výzkumu patří jednak syntaktická typologie prezentačních vět (čtvrtá kapitola), jednak sémanticko-syntaktický charakter sloves (pátá kapitola). V metodicky vzorné členěné práci jsou tyto dva klíčové okruhy uvedeny kapitolami, které představují cíle, jazykový materiál a metody výzkumu (první kapitola), morfosyntaktickou a sémantickou charakteristiku anglického slovesa (druhá kapitola), teorii FSP se zaměřením

na problematiku prezentačního slovesa (třetí kapitola). Všechny zásadní poznatky jsou úhledně shrnuty v kapitole šesté, následované doslovem, soupisem rozsáhlé bibliografie a primárních textů. Součástí monografie je i úplný seznam prezentačních vět a sloves použitých jako základ pro statistická zpracování. Zde je třeba se krátce zastavit, neboť i z pohledu kvantitativního tato práce Martina Adama posouvá výzkum v oblasti FSP do dalšího rozměru. Nejen že se dotýká problematiky, o níž doposud samostatnou monografii nemáme; M. Adam v této práci navíc pracuje s ručně značkováným korpusovým materiálem, který čítá více než 200 tisíc slov, což je v kontextu firbasovských studií skutečně ojedinělé. Při vědomí, že doposud neexistuje elektronický korpus se značením FSP funkcí z pohledu teorie Jana Firbase, si jen těžko může čtenář této práce představit, jak časově náročná musela být samotná funkční analýza tak rozsáhlého korpusu. Nelze tedy v žádném případě tvrdit, že by celkem 1000 prezentačních vět ze dvou subkorpusů (textů narativních religiálních a textů narativních beletristických), které posloužily k sestavení výsledných statistik, bylo množstvím nedostatečným v kontextu dnešních elektronických korpusů.

Těchto tisíc prezentačních vět totiž tvoří jen přibližně devět procent celkového počtu vět v korpusu. Ve výsledku je to dalším potvrzením dřívějších výzkumů Jana Firbase a jeho následovníků o výskytu vět s prezentační škálou. Kromě závěrů, které potvrzují a upřesňují předchozí výzkum v oblasti teorie FSP však Martin Adam dochází i k mnoha závěrům původním, zejména v návaznosti na sémantiku zkoumaných sloves.

Zevrubnému zhodnocení výsledků prezentovaných v této práci Martina Adama by se nicméně měla věnovat stať mnohem delší a nadto i velmi pozorný čtenář, neboť si to žádají jak rozsah, tak i hloubka jevů zkoumaných v této práci. V každém případě je monografie *Presentation Sentences* více než vítaným pokračováním bádání v oblasti funkční větné perspektivy, zvláště pak v oblasti dynamicko-sémantických škál a funkcí.

M. Drápela

- * Martin Adam: *Presentation Sentences (Syntax, Semantics and FSP)*. Masarykova univerzita (Spisy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity, sv. č. 162), Brno 2013, 225 s.